

HOTĂRÂRE

privind completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 859/2003

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic

După articolul 16¹ din Normele de aplicare a Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 859/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 542 din 29 iulie 2003, cu modificările și completările ulterioare, se introduce secțiunea I cu următorul cuprins:

"SECȚIUNEA I: Domeniul patrimoniului cultural imaterial

Art. 16²

Criteriile de atribuire a indemnizației de merit în domeniul patrimoniului cultural imaterial, sunt următoarele:

- a) deține titlul de *TEZAUR UMAN VIU*;
- b) vechimea neîntreruptă în activitatea de promovare a patrimoniului cultural imaterial;
- c) merite excepționale în păstrarea, transmiterea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial;
- d) merite excepționale în realizarea, interpretarea ori crearea elementelor patrimoniului cultural imaterial;
- e) distincții naționale în domeniul patrimoniului cultural imaterial.

PRIM-MINISTRU

ION-MARCEL CIOLACU

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1. Titlul actului normativ	
Hotărâre privind completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 859/2003	
Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ	
2.1. Sursa actului normativ	Inițiativa Ministerului Culturii
2.2. Descrierea situației actuale	<p>Legea nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit dispune că pentru realizări deosebite și pentru recompensarea unei activități de notorietate în domeniul culturii, științei și sportului se instituie indemnizația de merit. Indemnizația de merit se acordă personalităților române de prestigiu ale științei, culturii și sportului. Numărul total de indemnizații este stabilit prin lege, respectiv 1650 de indemnizații, repartizate pe domenii.</p> <p>Normele de aplicare a Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 859/2003, reglementează criteriile de acordare a acestei indemnizații pentru fiecare domeniu.</p> <p>Pentru domeniul culturii, normele aprobate prin HG nr. 859/2003 cuprinde mai multe secțiuni cu criterii dedicate pentru fiecare subdomeniu (artă interpretativă, cinematografie, patrimoniu cultural mobil și imobil etc.).</p> <p>În prezent, domeniul patrimoniului cultural imaterial este reglementat prin:</p> <ul style="list-style-type: none">- Legea nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial- Legea nr. 410/2005 privind acceptarea Convenției pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, adoptată la Paris la 17 octombrie 2003. <p>În acest context legislativ sunt definiți termenii, direcțiile de acțiune, una dintre priorități fiind Programul <i>Tezaure Umane VII</i>, program strategic al Ministerului Culturii. Conform Legii nr. 26/2008 în domeniul patrimoniului cultural imaterial Ministerul Culturii îndeplinește următoarele atribuții specifice (art. 17):</p> <ul style="list-style-type: none">○ elaborează politici și strategii în domeniu;○ coordonează, la nivel național, activitățile instituțiilor publice cu atribuții în domeniul patrimoniului cultural imaterial;○ sprijină financiar instituțiile cu atribuții în activitățile de identificare, conservare, protejare și punere în valoare a elementelor ce alcătuiesc patrimoniul cultural imaterial;○ susține promovarea elementelor patrimoniului cultural imaterial românesc în comunitățile românești de peste hotare;

- sprijină instituțiile cu atribuții în implementarea strategiilor de salvagardare a elementelor patrimoniului cultural imaterial.

Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial are următoarele atribuții, conform aceleiași Legi:

- Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, structură fără personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor, are atribuții de coordonare a activităților de protejare și promovare a patrimoniului cultural imaterial, desfășurate în baza politicilor culturale ale Ministerului Culturii.
- Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial conferă titlul de *tezaure umane vii* pentru domenii ale patrimoniului cultural imaterial.
- În înțelesul legii, sintagma *tezaure umane vii* se definește astfel: „*tezaure umane vii – titlul onorific ce poate fi conferit acelor persoane care sunt recunoscute de către comunitate drept creatoare și transmițătoare de elemente ale unui domeniu al patrimoniului cultural imaterial, în forma și cu mijloacele tradiționale nealterate.*”

Titlul de *tezaur uman viu* este viager, personal și netransmisibil și se acordă de către Comisia națională pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial. Programul Tezaure Umane Vii a fost instituit de UNESCO în 1993 (întrerupt odată cu intrarea în vigoare a Convenției din 2003), neavând caracter de obligativitate. (Guidelines for the Establishment of National “Living Human Treasures” Systems /LHT Guidelines 00031-EN). UNESCO lasă la atitudine a fiecărui stat stabilirea criteriilor pentru identificarea acelor persoane care, făcând dovada caracterului excepțional al performării într-un domeniu al patrimoniului cultural imaterial sunt capabile să transmită un anumit element de patrimoniu cultural imaterial, statele fiind încurajate să adopte măsuri prin care performerii, păstrătorii și transmițătorii anumitor elemente de patrimoniu cultural imaterial să beneficieze de recunoaștere și vizibilitate în rândul comunităților din care fac parte, al specialiștilor și al publicului larg.

Programul trebuie să se constituie într-un cadru de identificare, protecție, încurajare și punere în valoare a persoanelor creatoare, purtătoare, păstrătoare și transmițătoare de elemente de patrimoniale specifice. Programul reprezintă o modalitate de identificare a acestor personalități ale comunităților deținătoare, dar trebuie să devină și unul de recunoaștere oficială la nivel local și național sau chiar internațional.

Titlul onorific de Tezaure umane vii se acordă persoanelor care fac dovada caracterului excepțional al performării într-un domeniu al patrimoniului cultural imaterial și sunt capabile să transmită un anumit element de patrimoniu cultural imaterial. Aceștia sunt păstrătorii și transmițătorii anumitor elemente de patrimoniu cultural imaterial.

Beneficiarii distincției Tezaur Uman Viu sunt în mare majoritate persoane trecute de 60 de ani, care nu mai pot

desfășura activitățile specifice pentru care au primit distincția. Pentru unii dintre ei aceste activități sunt principala sursă de venit. Aportul la comunicarea valorilor de patrimoniu imaterial, a valorilor identitare perpetuate prin măiestria cu care au realizat produsul, a fost și este unul vital pentru contemporaneitate dar mai ales pentru prezervarea tradițiilor.

Indiferent de domeniul specific, aferent distincției Tezaur Uman Viu, modalitatea de a obține venituri din activitatea specifică este inexistentă. Prestațiile nu pot fi susținute la nivelul calitativ și cantitativ care le-a caracterizat activitatea o viață întreagă și, bineînțeles, mândria și caracterul format în prestața și prestarea activității, nu-i va lăsa să coboare nivelul profesional pentru un câștig minim.

Dacă vorbim despre elementele care compun produsul cultural aferent Tezaurilor Umane Vii, unicitatea tehnicii de lucru, a instrumentarului folosit, a materialelor utilizate cu respectarea proximității și a locurilor de colectare, toate acestea sunt până la urmă, și după încetarea activității, furnizoare de informații și soluții pentru provocările fiecărei perioade (contemporane sau viitoare).

Expresiile orale, ritualuri și manifestări ludice, doina, colindul și nu numai, parte importantă a moștenirii culturale, au definit trăirile din anumite perioade și exprimă asumarea identității naționale în viitor.

Tezaurile Umane Vii sunt garanția tradițiilor, un liant esențial între generații. Ei au preluat vechile secrete prin experiență directă, transmiterea de la părinți la fii sau de la meșter la ucenic fiind cel mai sigur mod de respectare a principiului continuității. De la identificarea resursei locale, până la alegerea instrumentarului potrivit și urmarea etapelor de lucru adecvate, aceștia asigură păstrarea celor mai potrivite metode de lucru și a celor mai potrivite tipare obiectuale. Ei înțeleg ca nimeni alții semnificația motivelor, a culorilor, formelor și decorurilor pe care le-au descoperit în etapele lor de ucenicie și pe care le pot transmite mai departe în cunoștință de cauză. Meșterii cei mai pricepuți sunt veritabile comori, ei păstrând în hărnicia și îndemânarea lor însăși identitatea locală sau, cum se mai spune, sufletul locului.

Cultura este cel mai important ambasador al unei țări! Creatorii de artă, creatorii de produs cultural sunt cei care au puterea de a transforma societatea, de a oferi posterității starea de bine, de a transmite mai departe moștenirea primită de la înaintași.

În acest context, se impune crearea unui mecanism pentru recunoașterea meritelor persoanelor declarate Tezaur Uman Vii și integrarea acestor păstrători ai patrimoniului cultural imaterial în rândul beneficiarilor indemnizației de merit, instituită prin Legea nr 118/2002.

Motivațiile privind acordarea unei indemnizații persoanelor declarate Tezaur Uman Vii sunt următoarele:

- patrimoniul cultural imaterial, expresie a creativității umane, reprezintă memoria culturală a unei comunități, formată din cunoștințe, aptitudini, obiceiuri, practici pe care umanitatea le-a

	<p>produs și le-a transmis de-a lungul timpului, din generație în generație. Abordările care atrag atenția asupra importanței transmiterii elementelor de patrimoniu cultural imaterial către generațiile viitoare au dus la apariția Programului <i>Tezaur Uman Vii</i>, inițial în Coreea de Sud, implementat, apoi, și în alte state, precum: Republica Cehă, Filipine, Franța, Japonia, Nigeria, Senegal, Thailanda, România ș.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> - patrimoniul cultural imaterial, pe care aceste personalități îl reprezintă, este un tip de patrimoniu deosebit de sensibil, care reclamă, pentru salvagardare, acțiuni integrate de sprijin și promovare. Susținerea activității meșterilor populari, categorie din care fac parte majoritatea deținătorilor titlului de „Tezaur Uman Viu”, este una dintre cele mai semnificative garanții ale salvagărdării acestui patrimoniu care trăiește și se manifestă prin oameni; - menționăm faptul că în țările în care Programul „Tezaur Uman Viu” este implementat (Japonia, Coreea de Sud, Canada, Franța), persoanele care sunt purtătoare ale acestui titlu onorant beneficiază de susținere financiară constantă din partea statului și de un context administrativ care le garantează implicarea directă în educația pentru patrimoniu; - având în vedere cele de mai sus și apreciind că majoritatea acestor persoane sunt la o vârstă înaintată și au resurse financiare limitate/modeste, considerăm oportună susținerea Tezaurilor Umane Vii, inclusiv prin acordarea unei indemnizații/remunerării care să sprijine, vizibil, performarea și, mai ales, transmiterea elementelor de patrimoniu cultural imaterial, parte a moștenirii noastre culturale.
<p>2.3. Schimbări preconizate</p>	<p>Prin prezentul proiect de hotărâre se propune completarea Capitolului III: Criterii de atribuire a indemnizației de merit pentru domeniul culturii, cu o secțiune nouă, care să vizeze Criteriile de atribuire a indemnizației de merit în domeniul patrimoniului cultural imaterial.</p> <p>Criteriile de atribuire a indemnizației de merit în domeniul patrimoniului cultural imaterial, sunt următoarele:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) deține titlul de <i>TEZAUUR UMAN VIU</i> ; b) vechimea neîntreruptă în activitatea de promovare a patrimoniului cultural imaterial ; c) merite excepționale în păstrarea, transmiterea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial; d) merite excepționale în realizarea, interpretarea ori crearea elementelor patrimoniului cultural imaterial; e) distincții naționale în domeniul patrimoniului cultural imaterial.

2.4. Alte informații	Punerea în aplicare a prezentei hotărâri se face cu încadrarea în numărul de indemnizații de merit stabilit de Legea nr .118/2002 și în bugetul aprobat cu această destinație.
----------------------	--

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al actului normativ

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ	
3.2. Impactul social	
3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului	Nu este cazul
3.4. Impactul macroeconomic 3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici 3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător	Nu este cazul
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării	Nu este cazul
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din	Nu este cazul

perspectiva dezvoltării durabile	
3.9. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung, (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe cinci ani
- mii lei -						
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						

4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare					
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare					
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.	Actul normativ nu se referă la acest domeniu.				
4.8. Alte informații	Nu au fost identificate.				

Secțiunea a 5-a Efectele actului normativ asupra legislației în vigoare					
5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor actului normativ. a) acte normative ce vor fi modificate sau abrogate ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ. b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.					
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice a) descrierea impactului legislativ	Actul normativ nu se referă la acest domeniu.				

b) prezentarea normelor cu impact la nivel operațional/tehnic	
<p>5.3. Conformitatea actului normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).</p> <p>5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE</p> <p>a) tipul, titlul, numărul și data directivei UE ale cărei cerințe sunt transpuse de proiectul de act normativ;</p> <p>b) obiectivele directivei UE;</p> <p>c) tipul de transpunere a directivei UE în cauză</p> <p>d) termenele-limită pentru transpunerea directivelor UE vizate</p> <p>5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative ale UE.</p> <p>a) justificarea necesității adoptării măsurilor incluse în proiect în vederea aplicării actului legislativ al UE;</p> <p>b) tipul, titlul, numărul și data actului legislativ al UE pentru care se creează cadrul de aplicare.</p>	
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Actul normativ nu se referă la acest domeniu.
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate	Actul normativ nu se referă la acest domeniu.
5.6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a	
Consultările efectuate în vederea elaborării actului normativ	
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative	Nu este cazul
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale	Nu e cazul.

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative	--
6.5. Informații privind avizarea de către a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Prezentul proiect de act normativ urmează a fi avizat de către Consiliul Legislativ.
6.6. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea actului normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea actului normativ	Prezentul act normativ a îndeplinit procedura prevăzută de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, fiind afișat pe site-ul MC în data de 31.10.2023.
7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării actului normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul .
7.3. Alte informații	Nu au fost identificate.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea actului normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a actului normativ	-
8.2. Alte informații	Nu au fost identificate.

Față de cele prezentate mai sus, a fost elaborat prezentul **proiect de Hotărâre privind completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 118/2002 pentru instituirea indemnizației de merit, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 859/2003, pe care îl supunem spre adoptare Guvernului.**

Raluca TURCOMAN
MINISTRUL CULTURII

AVIZAT:

Marcel-Ioan BOLOȘ
MINISTRUL FINANTELOR

Alina-Ștefania GORGHIU
MINISTRUL JUSTIȚIEI